

OBLĄD (14) *sb m*

W A sg: obłąd, w pozostałych formach: obłąd-.

o jasne.

sg G obłądu (2). ◇ A obłąd (2). ◇ pl N obłądy (2). ◇ G obłąd(o)w (2). ◇ A obłądy (6).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

1. *Niewłaściwe postępowanie, odstępstwo od obowiązujących zasad* [w tym: czyj (7); pron poss (3), ai poss (3), G sb (1)] (12) : niektorzy pánowie [...] áni máią ná to baczenia/ że ná ták wyfokim miefcu záfiiedli/ iż ludzie wżytczy/ nierzkącz wielkie/ ále naimnieífze ich obłądy widzą. *GórnDworz Ee6*.

W *przeciwstawieniach*: »obłąd ... dobre, uczynki sławne« (2): wiele było białychgłów przyczyną dobrego/ nie iedno mężom fwym/ ále wżem wobec wfego narodu ludziom: niekiedy y obłądy ich nápráwić/ á ku dobremu nákierowác wmiály. *GórnDworz Yv, Z3*.

Zwroty: »obłądy naprawić (a. naprawowác); naprawa obłądow« [szyk zmienny] (4; 2): *GórnDworz Y, Yv, Y2, Z3v*; A więc to iest postánowienie ludzi mądrych/ napráwá obłądow [!] modlá podług ktorey ludzie w ípoleczności miefzkác/ y żyć máią. *GórnRozm E2v, E2v*.

»obłądy pokrywác« (1): dáleko to więcey Dworney pániey [...] przyfthoi/ iżby małżonká fwego obłądy pokrywáiącz/ iemi fie nie hydziłá/ áni gorfzyłá *GórnDworz Cc*.

Szeregi: »obłąd a grzech« (1): [z *głupstwa a nieumiejętności*] niemal wżytki obłądy/ á grzechy ludzkie pochodzą *GórnDworz Ff3*.

»obłądy a przestępki« (1): kiedybyś w.m. ták rad obłądy/ á przestępki ich [*białychgłów*] powieđał/ iáko w.m. rad wyliczáłz wczynki sławne/ pewnie byś był w.m. tego nie ominął/ iáko wtenże čás białągłowá zdrádzilá *GórnDworz Z3*.

»szwank a obłąd« (1): A załz W.M. niewiełz/ iż then fzwánk á obłąd białągłowá záfię nápráwiłá: y nierowno nam więcey tá dobrego ípráwiłá/ niż Iewá złego *GórnDworz Y*.

a. Obrażliwie: O obrzędach kościelnych (1) : Chce tedy Pan Bog áby wymyślone czći álbo chwały były gánione y płowáne [...] Przetoż głos Boży zgołá á po proftu prawdziwie przekládamy/ ktory potępia ty to obłądy. *WujJudConf 231*.

b. Pomyłka, błąd drukarski (1) : Obłądu popráwá. D3 ná drugiey ftronie kárty XI. wirfz/ wżytki dobre przymioty/ czytay wżytki iego dobre przymioty. *GórnDworz Mm8*.

2. *Falszywe, błędne mniemanie* (1) : íthárzy niemal wżyfczy íkárzą fie ná dziłiefyże czáfy gániąc teráznieífze íprawy náłze/ obyczáiie/ y to czegokolwiek oni/ w młodości fwey nie czynili. Przyczyny thedy obłądu tego/ ia iney w fwey głowie nie náyduię iedno tę/ iż látá precz bieżąc/ biorą s sobą wiele człowieczego dobrego/ y odeymuią síłę *GórnDworz H5v*.

3. *Szaleństwo* (1) : obłądy nie íą wżythki iednákie/ może to być/ iż fie ítrzyma człowiek tego ízaleńftwá iáfnego [...] iż nie będzie táńczował po vlicy *GórnDworz I3v*.

Synonimy: 1.**b.** *błąd, chyba, chybienie, myłka, omyłka, uchybienie*; 2. *błąd, fałsz*; 3. *błąd, głupóć, szaleństwo*.

Cf **OBLĄDZENIE, OBLĘDLIWOŚĆ, OBLĘDNOŚĆ**